

PM nr 270

HEMLIG
enl. kap 5
sekretesslagen (1980:100)
1988-03-14

Förhör med polisöverintendenten Sune Sandström, chef för ordningspolisen i Stockholm, tisdagen den 14 januari 1987 kl. 09.10.

Närvarande från kommissionen:

Per-Erik Nilsson
Olof Bergqvist
Carl-Ivar Skarstedt
Håkan Kyhle
Tore Samuelsson
Gunnel Lindberg
Dag Victor
Stefan Ryding-Berg
Kjell Arne Eliasson
Nils-Olof Berggren

PN: Ja, då kan vi alltså övergå till det här förhöret eller samtalet eller vad vi nu skall kalla det för, och som sagt var vi tänkte att vi skulle i huvudsak uppehålla oss kring s.a.s. dom mera både praktiska och principiella sidorna utav den här verksamheten. Och det gäller naturligtvis då första natten s.a.s. eller vad som hände när detta mordet blev känt och framför allt vad som hände sedan du hade anlant till ledningscentralen tillsammans med Gösta Welander, ni kom ju i samma bil, och vad som hände och vad ni då gjorde och vilka överväganden som kan ha gjorts i olika sammanhang. Om vi då börjar med att ställa den konkreta frågan vilka uppgifter i lednings- eller annat hänseende, hade ni? Hur var fördelningen s.a.s. i det hänseendet sedan Koci hade lämnat en lägesrapport, dels för vad som hade hänt, dels för dom åtgärder som han hade vidtagit? Vilka överväganden gjordes och hur skedde i lednings- eller i annat operativt hänseende, hände i det här sammanhanget?

SS: Ja, det började väl redan i bilen, ett samtal mellan Gösta Welander och mig. Vi visste ju inte så mycket om händelseförloppet då, eftersom det var ett ganska kort samtal vid hade haft med Koci innan vi bestämde oss för att gå i tjänst. Vi visste då inte ens att Palme var död. Vi var på det klara med att omgående efter det att vi hade kommit upp till ledningscentralen så måste vi kontrollera att information till skilda håll hade gått ut eller måste gå ut, främst regeringskansliet, men även rikspolisstyrelsen, rikspolischefen - mera kanske av artighet - men i sak till säkerhetspolisen för samråd, dessutom till länsstyrelsen. Det var vad vi var överens om i bilen och den uppgiften åtog sig Welander att hantera. Han

ville sköta den informationen själv i egenskap av chef. När vi kom upp till ledningscentralen så fick vi veta att Palme var död och vi fick en information av Koci om vad som hade vidtagits på mordplatsen och vad han i övrigt hade påbörjat för arbete när det gällde att sammankalla folk till ledningscentralen. Vi fick också information om att han hade haft kontakt med regeringskansliet, Dahlsten, och att säkerhetspolisen var informerad. Vad som hände i första skedet, det var att Welander och jag i samråd värderade dom beslut som hade gjorts när det gällde framför allt insatserna i mordområdet. Och då hade vid den tidpunkten arbetet ju pågått i cirka en timme. Vi kom några minuter före 00.30 till ledningscentralen. Vi fick då besked om att man hade valt att använda dom resurser man hade skrapat ihop för ett omedelbart genomsök av mordområdet och den närmaste omgivningen i city och att det arbetet pågick och ännu icke var avslutat. Och i det läget så valde vi att acceptera att det arbetet fortsatte så att det inte skulle bli någon halvmesyr av det hela.

PN: Vem hade enligt din uppfattning då ansvaret för, direkt ansvaret, för arbetet ute på fältet?

SS: Vi fick veta att det var en kommissarie som hette Gösta Söderström som var chef på mordplatsen. Och Koci i egenskap av kommissarie på ledningscentralen ledde...

PN: Ledde de övergripande insatserna eller?

SS: Ja, så är instruktionerna avfattade att ledningscentralen tar över en hel del beslutsfunktioner i sådana lägen. Men det förutsätter ju naturligtvis ett nära samråd mellan den som är chef ute och den som sitter på ledningscentralen och skall fatta beslut. Ja, jag vet inte, skall jag fortsätta i någon slags löpande följd?

PN: Ja, jag kan väl, man kan ju ställa då alltså, vad, vilken var Kocis roll eller ansvar eller vad man skall kalla det för i det ögonblick när ni steg innanför dörren s.a.s.? Fanns det någon fördelning eller, i ansvarshänseendet? Du har nämnt att Gösta Welander skulle ta kontakterna, ni kom överens om vissa kontakter som han skulle ta, men hur påverkades Kocis roll och ansvar utav det faktum att du och Gösta kom dit? Om något?

SS: Ja, i det ögonblicket så övergår ju ansvaret för det fortsatta skeendet på högre chef, det är ju en naturlig följd av att vi går i tjänst. Så den formelle chefen i det ögonblick vi kommer in blir ju Gösta Welander och i den mån han inte är tillgänglig jag.

PN: Men Kocis funktion? Ja, det är kanske lekmanmässigt frågat, men bara för att få klarhet i, men den var alltså, vilken var den s.a.s. i det här läget?

SS: Koci vidtar ju ändå en del fortlöpande åtgärder som är av rutinkaraktär och som...

PN: Operativ karaktär?

SS: Ja. Jag menar han leder ju hela ledningscentralens arbete rent tekniskt, radiotrafiken den går ju aldrig vi nånsin in i, utan den sköts ju av dom som kan det jobbet. Utan vad man som chef, inkallad chef, i ett sådant här sammanhang gör, det är ju att man fattar en del beslut, ofta efter föredragning, man kommer med förslag om åtgärder som kanske bör vidtas. Man kommer naturligtvis inte in som en slags förlösande faktor och har ett åtgärdspaket i huvudet utan man är ju helt beroende av varandra i en sådan här situation. Jag vet inte om det är något annat du söker...

PN: Nej, jag bara försöker s.a.s. få en bild utav hur...

SS: Det blir ju ett intimt växelspel där Gösta Welander, när han är närvarande; och jag fattar beslut ofta på förslag ifrån andra medarbetare. För det är ju ett ständigt informationsflöde ifrån ledningscentralen och ifrån dom särskilda operatörer som är avdelade för att ha radiosamband med dom som är insatta på uppgiften, om händelseförloppet ute på stan.

PN: Så samordning, om jag förstår dig rätt, samordning utav insatserna ute på fältet och direktiv till dom grupper som fanns tillgängliga då för operativa insatser, det var alltså, vem svarade för den, var det Koci eller ?

SS: Ja, i ett övergångsskede. Det är ju så att när man i en sådan här särskild händelse som vi har valt att kalla det i dom föreskrifter som är utgivna så finns det ju alltid ett övergångsskede ifrån att Koci är ensam chef med ett antal operatörer på ledningscentralen och till dess att inkallad personal, chefer och andra medarbetare, har etablerat en särskild ledning i ledningsrummet intill. Det finns ju alltid ett flytande skede där man, när man strömmar in successivt, och innan man har etablerat sig, där man måste dela på ansvaret på något ostrukturerat sätt. Det är inte lätt att riktigt svara på när det fulla ansvaret övergår, man måste ju ändå få information om vad som har hänt. Man måste ha medarbetare kring sig som tar hand om radiosambandet. När vi kom upp så hade man precis tagit in, ja, precis vill jag inte påstå, men det fanns alltså två radiooperatörer i ledningsrummet

och det började komma in enstaka, vi var ganska tidigt inne jämfört med övriga som sedermera kom att vara i ledningsrummet under natten.

PN: Hade protokolleringen kommit igång då också?

SS: Protokolleringen hade börjat komma igång; dessvärre så är ju den, har det ju varit den rutinen att protokolleringen i ledningscentralen, den baserar sig enbart på radiotrafiken, och det har ju varit en brist i sammanhanget har vi upptäckt. Man borde alltså ha haft, och det skall man ha en vid sådana här händelser, en protokollering som upptar allt vad som görs i ledningsrummet. Men direktiven till operatörerna var vid den tidpunkten sådan att dom har fullgjort sin uppgift på sedvanligt sätt.

PN: När ni kom upp hade då andra kontakter tagits med, ja. Ni fick en rapport att man hade varit i förbindelse med Dahlsten, kriminalavdelningen t.ex. var den notifierad?

SS: Ja, ja det var den och...

PN: Enligt Kocis rapport?

SS: Ja, Koci hade haft alla dom här kontakterna som är nu uppräknade, regeringskansliet, några minuter efter midnatt, alltså en tjugo minuter innan vi kom in. Han hade haft kontakt med jourhavande polischef som då bedömdes inte behöva gå in i tjänst eftersom Welander och jag kom, det finns ju andra uppgifter som också måste skötas. Vi hade, han hade haft kontakt med kriminalavdelningen och med säkerhetspolisen. Och det hade lett till att kriminalavdelningen hade börjat sitt arbete. Om jag nu minns rätt så var tekniker på väg till brottsplatsen när vi kom in eller rent av där, för när tekniske chefen Vincent Lange sedermera uppenbarade sig på ledningscentralen då kom han från mordplatsen och hade kontrollerat avspärrningarna som hade gjorts av den först anlända polispersonalen.

PN: Men om jag fattar dig rätt alltså, ansvaret s.a.s. blir, går då över till den högste chefen eller närmast högste chefen medan personer på olika nivåer i hierarkin behåller sina uppgifter s.a.s., eller, som följer utav den instruktion eller dom anvisningar dom föreskrifter som gäller?

SS: Ja, man kan väl, beträffande Koci säga att vi har, det upplevde vi då som en nackdel i sammanhanget att han dels skulle fortsätta att vara chef för ledningscentralen för den löpande verksamheten som i övrigt försiggick och dels skulle först informera oss om läget och fullfölja en del påbörjat arbete med an-

ledning av mordet. Och det innebar ju i det läget en dubbelroll för honom.

PN: Då inkluderar du inbegripet i detta även s.a.s. samordningen utav fältarbetet s.a.s. eller ?

SS: Ja, intill den tidpunkt det kom in någon medarbetare som var ansvarig för radiosambandet, dvs. ledde operatörernas arbete.

PN: Hade du några externa kontakter, externa i den meningen att du utanför ledningsrummet, du talade med, eller hade kontakt exempelvis någon stabsfunktion eller någon annan organisationavdelning inom polisen eller rikspolisstyrelsen?

SS: Nej, inte på telefon. Sedermera när Hjälmsroth och PG Näss kom upp till ledningsrummet, och även ytterligare någon från säkerhetspolisen, så hade vi ju en del samtal, men det var några timmar senare, jag skulle skatta det till tre-tiden eller någonting sådant på natten, nu så här efteråt. Tiden flyter lite grand, för att man, i sådana här tillfällen så kommer man inte ihåg att titta på klockan. Men den enda externa kontakten som jag hade den kom ganska tidigt efter det att jag kom dit, då var det ett nyhetsföretag i New York som ville ha en kommentar. Jag kommer nu inte.. jag lade inte nyhetsföretaget på minnet i den där stämningen som den var. Men det fanns ingen annan omedelbar tillgänglig som var beredd att ge en kommentar på engelska, så därför så gick jag till ett intilliggande rum och gav en kort kommentar. Och detta skedde medan Welander var upptagen med att försöka få kontakt med Holmér, som ju var svår att hitta den här natten.

PN: När ni nu hade skaffat den här bilden och, om man nu kan säga det arbetet s.a.s. skulle börja, något mindre hetsig... hur var ... vad hände i ledningsrummet? Vilka funktioner hade ni eller vad hände i ledningsrummet s.a.s. vem gjorde vad s.a.s.? Att du hade vissa kontakter med massmedia t.ex. men i övrigt rent polisiärt operativt?

SS: Ja, jag måste fortsätta lite grand med att samla in folk först innan man kan etablera det hela. Vi var ju på det klara med att ett sådant här arbete övergår ju ganska raskt till att bli ett kriminalpolisärende, spaning efter en mördare. När det nu hade gått såpass lång tid redan när vi kom, han hade på fri fot en timme då, blir det ju ett mera långsiktigt arbete, det kan man förstå då. Så att vad som ännu då inte hade skett det var att chefen för kriminalpolisen inte hade blivit varskodd, och det såg vi till, och det var då Gunnar Severin som vikarierade, Wranghult var på sportlov. Han kallades in och jag har nu vag minnesbild om vi beslöt att våldsrotelns chef och

spaningssektionens chef skulle komma in eller om det hade skett genom kriminalpolisens försorg, där är min minnesbild diffus, men samtliga kom in under, vill jag påstå, någon timme efter det att vi kom på platsen så jag tror vid, ja, det är svårt att uppskatta men mellan 00.30 och 02.00 så tror jag att vi hade ett ledningsrum som var fyllt av även kriminalpolis-~~män~~ på ansvarig nivå. Och under mellantiden så hade naturligtvis väldigt mycket tid gått åt till att få information, se till att få igång ett par polismän som satte sig och svara på alla, på den störtflod av frågor som då började komma ifrån journalister världen över. Och under tiden hade vi alltså gillat att man fortsatte söket på det sätt som var påbörjat, för att inte hamna i någon alldeles oavgjord situation.

PN: Hade det skett enligt då ..enligt manalen och handboken det söket eller hade du någon klar bild vilka, vilka principer eller hur man bedrev det?

SS: Nej, vi gick inte in i detalj och frågade på hur man skötte söket, vi hade en poliskommissarie ute och vi hade ett antal erfarna polisbefäl i övrigt som gjorde söket ute. Och vi fick information att man dammade av det här området som ligger längs den uppgivna flyktvägen och på omse sidor om den, och ända mot Humlegården och att man, när vi kom in hade nått dithän att man gjorde kontroller på olika klubbar, natt- och dansrestauranger och liknande. Och att det arbetet måste fullföljas, det var vi på det klara med, i all synnerhet som man hade så vagt signalement att man måste dessutom få flera vittnesuppgifter.

PN: Vad betydde det här, det våldsamma intresset som massmedierna visade naturligtvis så att, ni tvingades ju att svara på den den ena frågan efter den andra föreställer jag mig?

SS: Ja, det blev ju naturligtvis en våldsam belastning på ledningscentralens funktionärer. Bortsett ifrån den inledande kommentaren som jag gjorde till nyhetsföretaget i USA så svarade jag sedan inte på någon journalistfråga i telefon utan det fick ju då, det folk som vi ännu inte hade tillgång till vid den första kommentarerna som kom in strax efter fick åta sig den uppgiften.

PN: Diskuterade ni dom sammanhangen frågan om ni skulle s.a.s. ta någon mera generalinformation, typ presskonferens eller någonting sådant ju redan på detta tidiga stadium?

SS: Nej, det gjorde vi inte, för att vi var så upptagna med att.. själva mordjakten och händelsen var ju omstörtande. Så att då börja tänka på någon presskonferens det var det inte tid till överhuvudtaget.

Däremot så på begäran av Dagens eko vid någon natt-timme, vid tidpunkt då Gösta Welander var i kanslihuset, så bestämde jag mig för att ge en kommentar i radion, det upplevde jag som nödvändigt. Och sedermera på morgontimmarna så gav Gösta Welander och jag var sin kommentar i de båda TV-kanalerna och så fick Radio Stockholm också en upplysning, men det var ganska sent på morgonkulan, vid sex-sjunsåret.

PN: Frågor av den typen hur man skulle agera borta... exempelvis bevakningen av Rosenbad, ni kunde ju utgå ifrån att regeringen skulle samlas där och frågan om bevakning och sådant? Var den uppe vid den där tidpunkten eller var det en fråga som hanterades på andra nivåer eller av andra personer?

SS: Nja, det var.. regeringen var ju på väg in ungefär samtidigt som vi, och vi fick uppgift att man hade skickat polispersonal till Rosenbad. Det var inte vid den tidpunkten någon tanke på att man skulle göra en omfattande bevakning av Rosenbad utan vi hade ju resurser bundna, dels till sjukhuset, på grund av det stora intresse som successivt växte bland journalister och en del allmänhet. Det blev alltså ett tryck även mot Sabbatsberg. Vi fick avdela bevakning för Palmes bostad på Västerlånggatan och sedan fick vi ju binda en hel del resurser naturligtvis med mordplatsen för avspärrningarna och sedan jakten. Att någon större bevakningsinsats vid Rosenbad blev det väl aldrig frågan om, det var väl en patrull antar jag som befann sig där inne. Jag kommer nu inte ihåg exakt fördelningen av resurserna på olika håll.

PN: Ingick det i diskussionerna uppe på ledningsrummet vid något tillfälle, i varje fall i inlednings-skedet, ifrågasattes om detta var s.a.s. någonting annat eller mera än "isolerad" företeelse?

SS: Nej, icke.

PN: Den relationen mellan ni i ledningscentralen där uppe och chefen för det vaktdistrikt, eller fungerande chefen för vaktdistrikt som, där händelsen begicks, s.a.s. hur.. vilken ställning hade den.. det var väl Hyllander, tror jag han hette, som var som basade för VD 1 va?

SS: Ja.

PN: Vad var hans ställning eller vad är hans ställning i en situation som den här?

SS: Ja, den, han spelar egentligen ingen direkt roll i sammanhanget därför att arbetet på ledningscentralen följer ju givna mallar, att på tid när andra chefer är lediga så leds arbetet utifrån ledningscentralen, när det gäller den här typen av händelser intill

dess att en högre chef kommer in i bilden. Och här hade ju högre chef kommit in i bilden och tagit över. Och då har vaktdistriktschefen i ett sådant här akut läge ingen annan funktion än att i princip bli informerad om vad som har hänt, och han var också på ledningscentralen och fick information, men spelade ingen roll i sammanhanget.

PN: De här aktiviteterna och dom här verksamheterna som bedrivs uppe i ledningscentralen utöver, följde dom..eller dom den..det finns ju en slags continuing plans s.a.s. eller för uppgjorda för dom här för situationer av särskilda situationer va?

SS: Ja, det finns ju en ganska omfattande plan för vad man kan skradda för en sorts ledningsorganisation, men det är ju ingen mall som finns föreskriven för, skall vi säga statsministermord, eller den ena händelsen efter den andra utan det är en ganska vid ram ur vilken man kan plocka lämpliga modeller, beroende på vilka som är tillgängliga också. Man försöker alltså att samla en särskild ledning, som består då av cheferna inom i polisdistriktet från länspolismästare och till avdelningschefer och biträden till dom. Och dom som var tillgängliga i den skaran blev också inkallade till ledningsrummet.

PN: Ja, vi har gjort en liten.. naturligtvis en disposition över det här och vi tänkte att vi skulle gå .. I den här inledande rundan så skulle då dom, som har sysslat med den här kanske då få ställa en mera sakkunnig och expertbetonade frågor än vad jag har kunnat göra. Gunnel eller Håkan som har några ...

HK: Ja, jag kan väl göra några kompletteringar här. När det gäller då Kocis roll, hans placering alltså efter det att du och Gösta Welander anlant till ledningscentralen, vilken var den? Var satt han?

SS: Du menar geografiskt så satt han kvar i sin .. posi.. han hade sin ordinarie arbetsplats som huvuduppehållsplats, men det blev för hans del under ett inledande skede och kanske natten igenom en viss hela tiden förflyttningsrörelser, det är en olägenhet.

HK: Och dom.. hur.. själva orderregeln, när det gäller dom direktiv, som lämnades ifrån ledningen då Gösta Welander ytterst i det här skedet? Hur gick den när det gäller alltså direktiv ut på fältet?

SS: När det gällde direktiven ut på fältet så kan man säga att Gösta Welander och jag samrådde, när vi hade fått information om vilka åtgärder som vidtogs. Och i det skedet då fattar Gösta Welander bara det övergripande beslutet, att han gillar läget, att man fortsätter mordjakten på påbörjat sätt med dom ordningspolisresurser som är inne. Samtidigt så kallar han in

kriminalpolispersonal, som skall vidta åtgärder för att säkra den fortsatta verksamheten. Och sedan går alltså Gösta Welander inte in och ger enskilda detaljdirektiv vart efter mordjakten fortsätter utan där har vi, som jag var inne på lite grand, ett lite ostrukturerat skede innan man har etablerat sig i ledningscentralen, att dom fortsatta direktiv som behöver göras har då Koci delvis innan man fortsätter i ledningsrummet och då kommer under, ja, någon halvtimme-tre kvart efter det att vi har anlänt Verner Berggren in bl.a., en kommissarie som vikarierar som chef på ledningscentralen och spelar då en direktivroll gentemot operatörerna, för s.a.s. enskilda beslut som kan uppstå vartefter.

HK: Kommunikationerna? Radiokommunikationerna, när det gällde Palme-ärendet, de var alltså s.a.s. överförda ifrån radiocentralen till ledningsrummet?

SS: Ja.

HK: ..i det här skedet? Och trafiken s.a.s. i det ärendet sköttes den då helt ifrån ledningsrummet?

SS: Den sköttes därifrån ja.

HK: Av operatörerna där?

SS: Ja.

HK: Men i.. för de fall alltså att man funnit anledning att utfärda ett direktiv t.ex. någon åtgärd beträffande avspärrningen på brottsplatsen, vilken väg hade den gått då? Om alltså Gösta Welander och du hade bestämt er för att nu skall vi göra si eller så och lämnat det direktivet? Vilken väg kommunikationsmässigt, ordermässigt, hade den gått?

SS: Ja, det beror ju på i vilken tidpunkt du menar, därför att..

HK: Sedan ni kommit till ledningsrummet och man hade bemannat det alltså?

SS: Ja, då var ju avspärrning verkställd runt själva mordplatsen, en avspärrning som tekniske chefen var ute och kontrollerade. Menar du någon annan slags avspärrning?

HK: Nej jag funderar bara rent hypotetiskt hur man då förfor, gick den ordern direkt ut via operatörerna i ledningsrummet eller gick den via Koci?

SS: Ja den var verkställd när vi kom.

HK: Nej, hypotetiskt?

SS: Jaha. Ja om vi vid ankomsten till ledningscentralen och den information som vi fick av Koci hade funnit att vissa ytterligare saker måste omedelbart verkställas, då hade vi gett dom direktiven till Koci, så han hade verkställt dom i det skedet.

HK: Och även sedan ni hade, efter låt oss säga en halvtimme, eller mera, bemannat ledningsrummet?

SS: Ja, det tror jag, ja det hade nog skett.

HK: Eller hade dom gått direkt ut via operatörerna Söderqvist och Brolund?

SS: Nej, dom borde rimligen ha gått via Koci.

HK: När det gäller den här situationen, när ni kommer till ledningscentralen, som du beskrev tidigare, och ansvarsfördelningen s.a.s. dom ansvarsförskjutningar, s.a.s. ansvaret som kom - förekom det i något sammanhang att det efterfrågades eller att man lämnade ifrån ledningens sida några direktiv om hur man skulle fördela ansvar och uppgifter i något avseende?

SS: Vad menar du för typ av direktiv i ett sådant läge?

HK: Vem som skulle göra vad?

SS: Nja, själva arbetet var ju påbörjat, det som, när det gällde mordjakten. När det gäller andra typer av åtgärder så är dom ju av mera rutinbetonad karaktär och skall ju löpa som ett självspelande piano. Om det gäller direktiven ifrån operatörer till poliser på fältet, dom sköts ju helt av annan personal än chefspersonal. Men sedan när en sådan som Verner Berggren kommer in, då går han automatiskt in, han vet sin roll i sammanhanget och träder in utan vidare spisning i sin roll som sammanhållande av stabsresurserna.

HK: Det uppkom ingen sådan situation där det fanns behov eller det eljest s.a.s. förekom något?

SS: Nej, enskilda beslut fattades väl av Gösta Welanders av och till, på förslag och begäran ifrån andra som arbetade där, men i vilken ordning dom gavs och på vilket sätt, det kommer jag inte ihåg, och där har vi ju då som jag var inledningsvis inne på en brist i protokolleringen vid en sådan här händelse, nämligen att den bygger helt på radiotrafiken och det är ju något som man måste ändra på.

HK: Förekom det i det här skedet då, när ni kom till ledningscentralen några kontakter ifrån er sida med kriminalavdelningen och i så fall vilka?

SS: Ja, den omedelbara kontakten som skedde, eller det omedelbara beslutet att ta kontakt med kriminalavdelningen det var att se till att chefen vid kriminalavdelningen kom in. Och vi fick då information, att kriminalavdelningen var informerad om det hela, och att Vincent Lange var på väg till mordplatsen eller redan var där, det har jag en diffus minnesbild av, men vi fick information av Koci att man hade haft samråd innan vi kom dit och att kriminalavdelningen skulle också stöta till på ledningscentralen.

HK: Det här eftersöket som pågick, väl fortfarande då ni kom, hur bedömer du det, vem är det som leder det? Vem är det som ansvarar för det i en sådan situation som då rådde?

SS: Beslutet att sända polis för det här eftersöket det står ju Koci för som chef på ledningscentralen. Och sedan skall om det har funkat på ett riktigt sätt, det finnas ett fortlöpande samråd mellan honom och kommissarien på platsen. Så att det praktiska arbetet ute skall ledas av den kommissarie som finns ute.

HK: Vilken roll har ledningscentralen och då normalt sett vakthavande kommissarie?

SS: Ja, han svarar ju för beslut som är av övergripande karaktär om kommissarien ute behöver samråd på något sätt så går han ju tillbaka och ställer frågor, men han skall klara av att ge direktiv för hur söket skall gå till.

HK: Även uppläggning, planläggning och sådant, när det gäller större områden?

SS: Ja, vi pratade ju om det eftersök som pågick, jag föreställer mig att du är ute efter ett vidgat...

HK: Ja-a, det är s.a.s. kvarteren kring, i det här skedet kan man säga.

SS: Ja, det ju han som är på mordplatsen, och har kontakt med folk för att kunna skicka ut dom på olika uppgifter. Ja, det flög ur huvudet på mig vad jag just skulle säga.

PN: Det flyger nog tillbaka sedan.

SS: Ja det kommer det säkert.

HK: Jag vill återkomma till... men då skulle alltså ansvaret då, om jag förstår dig rätt, glida över på ledningscentralen i ett skede där det blir ett större ..där det vidgas då..?

SS: Ja, det var det jag skulle säga.

15
 meslager

HK: Men när det gäller eftersök efter något system s.a.s. någon form av systematiskt eftersök, för det är det oftast fråga om kanske, t.ex. med hjälp utav kartor, taxikartan t.ex.?

SS: Ja, det är ledningscentralen som tar över, när man skall ge direktiv om sök t.ex. efter en rånare, som man har en flyktväg och man skall genomsöka, då går ju direktiv från ledningscentralen, då blir ju ett större eftersök. Men i ett sådant här läge så sker det automatiskt i sådana här händelser ett växelspel mellan kommissarien ute och kommissarien på ledningscentralen.

HK: Platschefen s.a.s. och...

SS: Ja, det brukar aldrig uppstå någon konfliktsituation dom emellan.

HK: När det gäller Hyllander som chef för första vaktområdet. Han är alltså terretoriell chef för det?

SS: Ja.

HK: När kan man tänka sig tidigast i ett sådant här förlopp inträder hans mera självständigt ansvar för honom, när det gäller någonting i samband med de här brottet?

SS: Ja-a, jag kan inte riktigt inse ...

HK: OK, jag föreställer mig, när det gäller t.ex. förhållandena på brottsplatsen avspärrningsfrågorna.

SS: Ja, det går ju över till att bli en kriminalpolisuppgift, när tekniker kommer och tar över.

HK: Det är ju närmast i bevakningsuppgifter?

SS: Ja. Man behöver inte kalla in chefen för vaktområdet på tider när han inte tjänstgör. Nu råkade han komma upp en ändå, för att han var tillgänglig, men normalt sett så gör man upp fortsatta bevakningsrutiner, när man har ett vardagsläge s.a.s. För vi har ju sørjt för genom ett system att man har folk

som svarar för polisarbetet på andra tider också.

HK: När det gäller sådana här planer av beredskapskaraktär s.a.s. för olika händelser, det finns ju sådana, var det någon speciell sådan som ni liksom använde som underlag i det här sammanhanget eller?

SS: Nej, du vet ju hur dom där planerna ser ut, dom är ju ganska omfattande, detaljrika och det finns förslag i dem på olika typer av grupper som man sammansätter som skall användas på olika ändamål. Och det är ju då en provkarta på all sköns olika grupper, som kan tänkas behövas vid olika typer av händelser, det kan ju vara katastrofer så av stor karaktär som är mera långdragna och kräver en hel andra insatser än vad som nu blev fallet, och man gör så i sådana här sammanhang att kommissarien som tar initiativ till att kalla in folk, han har ju en god baskunskap om upprättande av en sådan här särskild ledning. Och det sker då delvis genom improvisation med den här baskunskapen som grund. Det finns alltså ingen speciell sida som man pekar på, säger att exakt den här modellen skall vi använda i dag utan det blir en syntes på något sätt.

HK: Allmän tillämpning då utav grunderna?

SS: Ja, det måste blir så..

HK: Vilken plan närmast var det du tänker på då?

SS: Ja, det finns ju den här planen för särskilda händelser, som väl..

HK: Beskriver polisinsatser över särskilda händelser.

SS: Ja. Det är väl den som beskriver olika sådana här grupper man kan sätta ihop. Nackdelen med dom här planerna, föreskrifterna, är ju det att de är detaljrika och, i ett sådant här hastigt läge kanske lite svårtillgängliga. Och det har ju lett till, efter den här händelsen, att vi håller på se över om man inte med fördel skall göra så att man ger kommissarien som stöd också ett antal lättillgängliga checklistor som är direkt anknutna till dom här planerna, så att man bara har vissa checkpunkter, som gör en minnestavla, för då vet han vad som står.

HK: Det fanns alltså inte någon form av plan eller checklista, åtgärdskalender, som ni i ledningen kunde s.a.s. använda i det sammanhanget för att följa upp åtgärderna och läget i den här situationen som du bedömer?

SS: Nej.

PN: Då, herrarna, någon fråga ?

OB: Ja, jag skulle väl ställa lite mera allmän fråga, du har ju beskrivit för oss här huvuddragen i hur händelseförloppet tedde sig och hur organisationen var uppbyggd, och verksamheten bedrevs av dom olika inblandade. Du talade också om att det var i ett skede då folk strömmade in och gick i tjänst, en period av s.a.s., du uttalade, du använde termen ostrukturerat för att beskriva hur folk trädde i funktion vid lite olika tidpunkter och hur det då s.a.s. med hänsyn till förändringarna i personalbesättningen blir just omstrukturerat. Du sa också i en formulering här att detta var ju en omstörtande händelse. Det som intresserar mig är ju att veta om ni som chefer, som kom in som extra chefer i den här verksamheten, vidtog några speciella åtgärder för att kontrollera att apparaten i dess olika avseenden verkligen fungerade? Ni fick information då från Koci och andra om vilka åtgärder, som hade vidtagits och Gösta Welander sa då, fattade beslutet, att han gillade läget i princip, men kontrollerade ni t.ex. specifikt, att eftersöket organiserades på det sätt som borde bli, eller vidtog ni någon särskild kontrollåtgärd för att säkerställa att kontakterna mellan polispersonalen på brottsplatsen och ledningscentralen fungerade som det skulle ske? Att det fanns tillräckliga resurser på brottsplatsen för det där mera nära eftersöket osv.? Kan du beskriva det lite närmare. Vad jag är ute efter, nämligen är närmast en relativt lekmannamässig tanke, som borde vara den att just därför att den här händelsen var så exceptionell, som den ju var, så hade man anledning bland cheferna att dra slutsatsen att det naturligtvis var en påfrestning på den apparat som ni hade tillgänglig, som också var exceptionell och som kanske krävde att man särskilt undersökte hur den fungerade i sina olika delar, att det inte sprack därför att händelsen var av den art som den var. Ja, det är en ganska allmän frågeställning, men du kanske vill kommentera den.

SS: Möjligen så är uttrycket ostrukturerat något hårt, vad jag vill beskriva med det uttrycket är ju att när tjänstefri personal skall träda i tjänst, så finns det ju ett moment där man behöver informeras om vad som pågår när man kommer ifrån sin fredagskväll hemma. Och det är den jag använde uttrycket ostrukturerat, det låter som om det är en allmän förvirring kanske, man använder det uttrycket, men det är det naturligtvis inte, men linjerna är inte riktigt, jag menar att ansvarslinjerna är inte riktigt klara i det läget, det är ett övergångsskede. Ja, när det gäller kontroll verksamheten ute så skedde ju den informellt på det sättet, att vi fick ju successivt besked genom sambandsmännen, dom fortlöpande, dom sitter i samma rum nämligen, dom som sköter radiotrafiken. Och dom ropade ut då besked att nu är den klubben genomsökt, nu har man nått dit. På det sättet så har man då fått en, får man då en kontinuerlig uppfattning om att ef-

tersöket fortsätter på det sätt som var upplagt, när vi kom, och där Gösta Welander fattade beslut, att det här får genomföras, för att vi inte skall fuska bort någonting, och göra någonting annat, använda resurserna till annat, utan det tyckte jag nog att vi fick successiva upplysningar utan att själva ställa frågor genom att vi hade radiotrafiken inom hörhåll. Jag vet inte om det tillräckligt svar på din fråga? Om du är nöjd med det beskedet eller om jag skall försöka hitta någon annan...

OB: Jag var inte ute efter något särskilt svar utan jag ville att du skulle kommentera den..

SS: Ja, det är den kommentar som jag kan ge så här rakt på den frågan.

OB: Är det din uppfattning i efterhand att eftersöket, jag tänker då inte på de allra närmaste kvarten eller gatorna kring brottsplatsen utan det lite större, att de genomfördes på ett riktigt sätt?

SS: När vi kom in i ledningsrummet, då hade det ju gått en timme och min bedömning, när Gösta Welander och jag i samråd gillade läget, att man skulle fortsätta det här påbörjade genomsöket, det var att antingen så är gärningsmannen numera långt ifrån brottsplatsen genom att han har flytt i en bil, han hade ju haft en timme på sig, eller också så finns han dold inom närområdet. Och det var för min del en avgörande....

SS: Jaha, jag kommer inte ihåg riktigt vad jag avslutade med här, men det var väl..

OB: Du talade om lite mera om eftersöket ?

PN: Någon ytterligare fråga, Carl-Ivar?

CIS: Ja, jag fick inte riktigt klart för mig, det här etablerade ledningsrummet, som du talat om, som det strömmade till personal och det kom radiooperatörer dit osv. Vem ledde arbetet i det rummet? Det var inte Koci längre då?

SS: Ja, jag kanske skall beskriva från början, när vi kom till platsen, då fanns två radiooperatörer vid särskilda operatörsbord som finns i ledningsrummet. Och Koci ledde fortfarande arbetet där. Han, jag menar, dom här, de hade varit uppe, vad jag förstått, och..

CIS: Jag menar inte det utan ~~ett~~ senare, då du talade om ledningsrummet, som etablerats till ett särskilt ledningsrum?

SS: Ja-a, du menar i det läget när...

CIS: Det kom till kriminalpolispersonal, du beskrev, halvtvåtiden du hade fullt av folk där. Vem ledde arbetet där då?

SS: Vilken sorts arbete menar du?

CIS: Ja, det arbete som leds från rummet.

SS: Ja-a, de stabsfunktioner som måste ske, som måste till, dvs. att ha den kontinuerliga kontakten med radiooperatörerna, och sambandet ut till Koci, det leddes då av Verner Berggren, som är kommissarie och chef för ledningscentralen, som blev inkallad och kom någon halvtimme efter oss.

CIS: Övertog han i själva verket då ledningen av spaningsarbetet, eftersök och sådant?

SS: Nej, det gjorde han inte utan...

CIS: Det var han och Koci som båda gjorde detta då?

SS: Ja, nu fattar jag dig fel, jag trodde att du menade att han övertog ledningen från Gösta Welander.

CIS: Nej, Welander skall jag återkomma till, men du talade om det praktiska, faktiska arbetet ...

SS: Ja, det kan man säga att det skedde då en övergång ifrån Koci till ledningsrummet, när vi var etablerade där.

PN: Och etableringen var när Verner Berggren kom?

SS: Ja, det kan man säga, Berggren och några till kom ganska samtidigt.

PN: Då tog Koci hand om hustrumisshandeln s.a.s. enkelt uttryckt?

SS: Ja, men samtidigt så skedde det ju fortlöpande samråd, information ifrån Koci till...

CIS: Och det var på samma sätt, att Welander i förekommande fall fattade beslut efter förslag och eventuell föredragning i vissa frågor?

SS: Ja, precis så ja.

CIS: Jaha, då har jag någorlunda klart för mig.

SS: För att man kan inte som överchef s.a.s., som inte är särskilt kunnig på detaljer i den här typen av arbete, gå in och störa arbetet i onödan. Och där är naturligtvis inne på en nackdel som vi upplevde då, nämligen att det blir en hård belastning på den som är kommissarie och vakthavande på ledningscentralen.

CIS: Koci?

SS: Ja, och att man genom en beredskapscykel skall sörja för att vid den här typen av händelser så kan han snabbt ropa in en annan kommissarie, som kan arbetet där uppe, vilket.. Om det hade varit fallet vid Palme-mordet så hade det inträffat att Koci hade då lämnat över den löpande verksamheten till en nytillkommande kollega och själv sedan gått in i ledningsrummet. Det var ju han som hade förstahandsuppgifterna och det hade varit värdefullt att ha honom omedelbart vid bordet. Nu hade man nackdelen av att det var ett annat rum, ett antal meter ifrån som han befann sig.

PN: Men det är alltså så att, för att sammanfatta, Koci hade s.a.s. om vi talar som i termer operativa ansvaret s.a.s., fram till dess att Berggren kom helt och fullt s.a.s. odelat? Han såg till att fältarbetet bedrevs enligt med dom rutiner och föreskrifter, allmänna anvisningar som lämnats av ledningsrummet?

SS: Ja.

PN: Och att detta ansvar mellan honom och .. att samarbetet, när Berggren kom och ledningsrummet var etablerat så hade .. minskade Kocis ansvar, men han .. det förekom fortfarande ett samråd mellan..?.

SS: Ja, det är nog en bra beskrivning av händelseförloppet.

PN: Ja, är det någon ytterligare fråga från någon utav experterna i det här skedet? Vi kommer naturligtvis bli i tillfälle att ställa frågor i avslutningen. Skall vi då fortsätta och om vi då lämnar det här lite mera allmänna resonemangen kring ledningsfunktionen och sådant och konkretiserar lite grand i en del detaljer som vi har intresserat oss för, lite ostrukturerat, men i alla fall, så är den i här frågan om larm i olika situationer som har intresserat och i vissa hänseenden har väckt en del frågor s.a.s. vad som hände och hur det gick till. Om du börjar med det stora larmet nämligen rikslarmet, om vi har rätt, så gick ju ut då klockan 2.06, så enligt vad vi har förstått så gavs det då på order utav Welander att det skulle gå ut s.a.s. Vilka överväganden föregick det här s.a.s. och hur, vilka effekter bedömde man detta, för det var ju i alla fall två och en halvtimme drygt efter det att mordet hade begåtts s.a.s. och man, och vilka överväganden som gjorde att man inte gjorde det tidigare och vilka överväganden gjorde att man bestämde sig att göra just då? På grundval av vilka uppgifter byggde då larmet och de uppgifter som den innehöll?

SS: Ja, att skicka ut ett larm i den här typen, i det här fallet rikslarm, det hör ju till den här typen av rutinåtgärder som vakthavande kommissarien har bland sina uppgifter. Han är ju normalt den ende befälet där uppe. Är det en händelse som inte behöver särskild ledning men ändå kräver en larmåtgärd, så är det ju han som skall svara för det. Och det innebär att den typen av åtgärder är av sådan rutinkaraktär att jag hade för min del aldrig i mitt huvud att kontrollera att den och den åtgärden var vidtagen, den hör alltså till en sådan här checklista. Och det innebär att vid, någon gång efter halv två, så fick vi klart för oss, att det hade inte skickats ut ett rikslarm. Och när vi då diskuterade varför det inte hade skickats ut då uppgav Koci, att han hade avstått medvetet ifrån att skicka rikslarm, därför att signalementsuppgifterna på mördaren omedelbart efter mordet, dom var så knapphändiga och så dåliga, så att hans ambition var att få ett bättre signalement och därför så hade han skickat en patrull till Sabbatsberg som skulle söka kontakt med fru Palme, för att ifrån henne om möjligt få ett bättre signalement, som skulle utgöra grunden för rikslarmet. Och när den patrullen hade kommit tillbaka och lämnat ifrån sig en promemoria om Lisbet Palmes iakttagelse, det var då som frågan dök upp framför Gösta och mig om rikslarm. Och då sa vi att vi måste ju ut med ett rikslarm, och vi har ju inte bättre signalementsuppgifter efter Lisbet Palmes upplysningar än vad jag hade tidigare. Och det var då som vi beslöt att nu måste rikslarm ut. Jag förstår i och för sig Kocis ambition, att när man går ut med ett rikslarm där man har ett mycket dåligt signalement, då uppstår regelmässigt frågor ifrån polisdistrikt landet runt: har ni inte bättre signalement? Det kom nu också efter klockan två sådana frågor. Jag hade för egen del, rådde sitta i vägen för en polisman någonstans i Bohuslän, som ställde en fråga. Och att hans ambition då var att få bättre underlag för ett rikslarm, det förstår jag. När man nu i efterhand fick klart för sig att man icke hade ett bättre signalement när rikslarmet gick ut, då hade det alltså varit bättre att snabbt gå ut med ett rikslarm. Men det är ju en sådan här efterklokhets synpunkt som alltid...

PN: Så rikslarmets syfte är s.a.s. att ge så handfast och konkret hänvisning som möjligt till polisen, att leta efter en viss bestämd person? Den har ingen allmän alarmeringsfunktion? Dels finns det naturligtvis ett informationsbehov som skall tillgodoses men samtidigt så kan man ju tänka sig att man aktiverar en massa, eller poliser som redan är i tjänst eller som blir uppmärksammade på underligheter s.a.s. fångar man in en del småfisk, som måste släppas s.a.s. men som man ändå aldrig skulle ha fått om man inte hade blivit alerted.

SS: Ja, den synpunkten är ju rätt, men ändå så ville Koci..

PN: Men det är riktigt, att rikslarm har liksom en allmän beredskapshöjande effekt?

SS: Ja, det är ju det, men man vill då gärna komplettera det med en konkret upplysning om vad man skall försöka söka efter. Så därför något fel kanske i den här sammanställningen som jag fick mig tillsänt. Det står här att vid 01.30 - 2.00 under andra stycket, att jag då diskuterade rikslarm och att signalementet ansågs för dåligt för rikslarm, försökte komplettera med uppgifter från Lisbet Palme. Det är något missuppfattat möjligen, när jag var här i juli. När vi då diskuterade rikslarm då fick vi klart för oss att man hade kompletterat med upplys.... det var inte då man tog diskussionen om att komplettera med upplysningar från Lisbet Palme, dom var då gjorda. Och vi fick..

PN: Du utgick att det hade gått s.a.s. enligt manualen?

SS: Jag reflekterade inte över detta. Utan det tillhör alltså mera dom rutinbetonade åtgärderna som man inte kontrollerar av, åtminstone inte jag gjorde det. Jag gjorde inte det, och Gösta Welander gjorde det uppenbarligen inte heller. Utan det var när vi satt och diskuterade med Gunnar Severin och resonerade om de olika saker som vi borde kontrollera upp, när, jag tror det var Gunnar Severin som väckte frågan om larm hade gått.

PN: Förfrågade ni er eller förekom det en passus i Kocis lägesbeskrivning, när ni anlände om vilka anrop som hade gått ut s.a.s. vilken polispersonal som hade fått, blivit uppmärksamgjorda på eller informerades om att den här händelsen hade inträffat?

SS: Nej. Han beskrev om jag minns rätt nu, ungefär i dom ordalagen att han hade till mordplatsen tagit in all tillgänglig, vid den tidpunkten då tillgängliga polispatruller. Jag levde nog i den tron, utan att ställa frågan, att all polispersonal i Stockholm hade genom radio, sambandscentralens försorg fått kännedom om mordet.

PN: Du menar alla vaktstrakterna ett till sex?

SS: Ja, och förmodligen så är det det nya radiosystemet, som har spelat oss lite spratt här. Vi har sedan 1984 ett nytt radiosystem, datoriserat.

PN Är det System 80 det?

SS: System 80 ja, som skiljer sig ifrån det andra systemet som finns i landet i dess helhet, bortsett

ifrån Göteborg och Malmö. Hade anropet gått genom ett radio-70 system då hade automatiskt alla hört anropet inklusive dom gräns-, dom polisdistrikt som gränsar till Stockholm så långt bärigheten är tillräcklig. Med det här nya radiosystemet så har man ju byggt upp olika områden. Så att man har områdesanrop. Anledningen är då att man då skall slippa en massa skvalprat i radion som inte berör den enskilde polismannen. En polisman som arbetar i södra delarna av stan behöver nödvändigtvis inte veta om olika typer av rutinanrop som sker för en Vällingby-polisman t.ex. Därför så var det uppbyggt så, att man har ett områdesanrop, och i det här fallet visade sig sedermera, att det var område 1, som det heter, innerstan, dom tre innerstadsvaktdistrikten, som hade hört anropet. Men det var, när det gäller radiotrafiken, som jag var inne på tidigare, så går man aldrig in och ställer enskilda frågor, för det kan vi mycket mindre om själva hanteringen av radiosambandet än dom som sköter det har dagligdags.

PN: Men jag utgår ifrån att ni informerade er om resursläget, antalet tillgängliga polismän i olika frågor. Var det i formen av att Koci sade att han hade kallat in all tillgänglig personal s.a.s. eller var det en uppsummering utav vad som hänt s.a.s?

SS: Ja, jag vill inte påstå att han använde kanske det uttrycket, utan innebörden var att han hade då kallat in så många polispatruller till arbetet vid mordområdet som man rimligen kunde klara av, nånstans så går det en gräns där det kan bli för många också, så att man springer om varandra. Det var den sammanfattningen av läget som...

PN: Och när ni gillade läget så innebar det att ni då s.a.s. inte hade anledning att närmare gå in s.a.s. vilka resurser som fanns s.a.s?

SS: I varje fall gjorde vi inte det. Nej. Det kom ju massor med andra uppgifter också, det är ju turbulens av olika saker, som händer i ett sånt här skede.

PN: Självklart, det blir när man, det framstår lite annorlunda när man frågar nu så här i efterhand..

SS: Ja, jo, det blir så.

PN: Men ni gjorde inga särskilda åtgärder för att i något hänseende förstärka eller kalla in extra eller på något annat sätt, ni gillade den bedömning som hade gjorts s.a.s. och dom åtgärder som hade vidtagits?

SS: Ja, vi gjorde det.

PN: När det gäller andra sådana här direkt konkreta polisiära åtgärder, som frågan om avspärrningarna som det ju har varit en viss diskussion om, det har ju också i debatten med diskussioner också fört frågan om kontrollplatser att man skulle, även om man inte då kunde spärra av stan, vilket ju det har höjts röster, man borde ha gjort, men där man nu alltså kan förutse dom praktiska organisatoriska svårigheter som är förenade, men det finns ju grader i himmelriket, och på motsatt ställe s.a.s. man kan ju tänka sig olika former av ingripanden. Diskuterades det när ni satt i ledningsgruppen där, och efter lägesredogörelsen om man skulle göra någon aktion av den typen s.a.s.? Och samtidigt också frågan om avspärrnings-, andra typer av avspärrningsåtgärder? Nu syftar jag inte på själva brottsplatsavspärrningen utan mera låsning utav delar av stan i syfte att försöka kanske på ett bättre sätt...

SS: Lite grand tycker jag att jag har gett svaret i, när jag besvarade...

PN: Du sa att antingen var han i närområdet eller också var han långt borta?

SS: Ja, det var min bedömning, att när vi kom in i bilden det hade gått en dryg timme, då var han antingen så långt borta, att den avspärrning -, ja dessutom ett mycket dåligt signalement, vilket skulle göra det väldigt svårt att snabbt och effektivt ha en avspärrning som skulle fånga in mördaren och alternativet var att han då skulle finnas dold i närområdet och att vi, det här eftersöket, som beskrevs som systematiskt utfört, fram till den här tidpunkten var något som vi satsade på.

p 18
eterstager

PN: Om jag säger på det sättet alltså, efteråt, jag menar under den tid som har gått, när ni som jag utgår ifrån, har liksom utvärderat vad som har hänt rent polisiärt s.a.s. åtgärden att inte, borde den ha gjorts s.a.s. eller skulle det ha varit försvarbart att göra den på tidigare skede?

SS: Min uppfattning om man skulle ha spärrat, så skulle den som var på platsen, om han hade då kommit på idén. Han valde då att skicka ut polismän på jakt efter en springande, flyende mördare. Och det tror jag dom flesta hade gjort i det läget. Ett alternativ hade då möjligen varit om han hade haft den tanken i huvudet, men man skall samtidigt ha klart för sig att han har en döende statsminister också som naturligtvis sätter särskild press i den här situationen. Då skulle man ha, men det här är ju som allt annat en efterhandskonstruktion, där man ju inte, när man inte vet svaret, om vad som var rätt så är det väldigt svårt och säga egentligen vad som är riktigt, hade man nu hittat mördaren så hade det varit rätt. Och visar sig nu sedermera att man finner en mördare och han beskriver att han åkte runt i bil i city under ett par timmar, då har man alltså gjort fel. Men det är väldigt svårt att döma vad som är rätt och fel tycker jag när man inte har svaret. Man kunde alltså då försökt åstadkomma någon slags inre ring, Sveavägen - Kungsgatan - Odengatan - Humlegården- eller någonting sådant, då hade man, om man då hade klarat det så hade man i alla fall haft en spärr av området, men man skall ha klart för sig det tar en viss tid och få ut polispersonal att bestämma sig för var man skall spärra och få ut personal till platsen. Vad man hade vunnit möjligen så här i efterhand, det tycker jag nog är riktigt, man hade kunnat stoppa ett antal personer, identifiera dom och fått mera underlag till den polisutredning som nu pågår, flera personer att höra, som kanske har gjort iakttagelser.

PN: Men alltså vid den tidpunkt när ni kom och när, under uppbyggnadsskedet och etableringen utav ledningscentralen så då var liksom frågan om avspärrning, kontrollplatser etc. ett överspelat kapitel?

SS: Ja, vi gjorde den värderingen i alla fall att det var nu bättre att satsa på att fullfölja det som var påbörjat än att splittra resurserna på avspärrningsåtgärder, som då var tveksamma om dom skulle ha någon framgång. Det var den värdering som gjordes, det var den jag kan redovisa.

PN: Vi var ju i... anknyta bara till, Welander gav sig ju i väg till först till Sabbatsberg och därefter till Rosenbad. Han gav order om att det här rikslarmet skulle gå ut i sin egenskap av chef, deltog du i utformningen av texten? Eller hur kom texten till rikslarmet till?

SS: Nej, vi gjorde ingen utformning av texten utan vi bara gav besked: Sänd rikslarm. Och sedermera så undrar om det inte var jag, eller om det var Gunnar Severin, som upptäckte att formuleringen, det var nog ett par timmar senare på natten, när man av en ren händelse såg rikslarmet i dess utformning, att det

Esstager

SS: Ja.

PN: I övrigt kvarstod det oförändrat?

SS: Ja.

PN: Gösta gav sig alltså iväg till eller bestämde sig för att åka till Sabbatsberg, s.a.s. eller var ni ense om att det var en lämplig åtgärd? Och vilka, när han nu gav sig iväg inför den, då tog du alltså över i kraft utav din position ledningen inne i centralen?

SS: Nej, Gösta Welander hade trodde jag då, jag kommer ihåg riktigt hur det var, haft en kontakt med regeringen eller sökt en kontakt med regeringen och meddelade mig att han skulle ta en personlig kontakt med regeringen, och att han sedan åkte. Så det var inget samtal oss emellan som ledde till en gemensam uppfattning utan han hade bestämt sig för det och delgav mig det bara.

PN: Jaha. Och sedan då, då behövdes det ingenting annat, för då övertog du ansvaret automatiskt?

SS: Ja, det gjorde jag, under mellantiden. Och han var väl borta uppskattningsvis en och en halvtimme eller så.

PN: En fråga i sammanhanget, som ~~han~~ har sitt intresse som jag diskuterat i olika sammanhang, om vi nu talar om avspärrningen i en annan mening, nämligen avspärrningen utav brottsplatsen och sådant. Vem är det som enligt tillgängliga föreskrifter och anvisningar har ansvaret för att avspärrningen sker s.a.s.? Var det Söderström eller i första... den högsta befäl som kom dit på platsen s.a.s.?

SS: Ja, det är ju han som leder arbetet i kraft av att han är kommissarie. Och han gör den första avspärrningen och sedan kommer då tekniske chefen och tittar på avspärrningsområdet i det här fallet. Och om det skedde någon justering då eller om han godtog avspärrningen, det kommer jag inte ihåg.

PN: Men han har alltså, när han kommer dit då är det han som bestämmer s.a.s.? Då går Söderströms...

SS: Ja, det finns ju ingen annan egentligen som kan lägga sig i det, det ju den som är på platsen som kan göra bedömningen om vad som skall spärras av. Det är väldigt svårt..

PN: Det fanns inget skäl för eller ni bedömde det uppenbarligen inte som ett skäl för er någon annan..?

SS: Jag reflekterade aldrig över att ställa frågor på avspärrningen, därför att..

PN: Eller att besöka brottsplatsen?

SS: Nej, nej, jag menar att jag skall vara kvar där uppe, vara tillgänglig, men man har alltså en kommissarie, en teknisk chef som är på platsen och tittar på och det tycker jag ger fullständiga garantier, för att man har en sakkunnig på plats.

PN: Jag hoppar litet fram och tillbaka här, men fick ni några propåer eller förfrågningar ifrån dom här kransdistriktena som inte då omfattades utav områdesanropet här, eller en kransdistrikt i vid mening både polis- och vaktdistrikt s.a.s., om dom skulle göra någonting eller, det faktum att dom inte nåddes utav det interna meddelandet, men måhända kanske uppfattade via radion när dom så småningom väl kom i gång?

SS: Ja, icke mig veterligt, så var det något kransdistrikt, som ställde frågan. Under natten så skedde det naturligtvis enskilda beslut om avlösning av personal.

PN: Men det fanns inget behov som det bedömdes att aktivera kransdistriktena på något sätt?

SS: Nej, vi hade, nej, det anknyter ju väldigt nära till larmet här och det skulle man, så här i efterhand så tycker jag nog, att det borde ha gjorts, det borde alltså ha, när det nu visade sig att det blev den här utvecklingen, så borde...

PN: Det skulle ha alltså gått ett allanrop helt enkelt?

SS: Ja, ja det tycker jag, det skulle ha gjorts. Och där tror jag möjligen, ett det nya radiosystemet har spelat personalen ett spratt, man har inte tänkt kanske på att...

PN: Hur länge hade det varit i operation, när det här inträffade?

SS: Ja, ett och ett halvt år ungefär, men man har fortfarande det gamla systemet, som reservsystem eftersom den här datorn är ju inte alltid pålitlig. Da-

torer har ju ibland den benägenhet, att gå ner som dom säger, teknikerna som kan det här, och då står man utan radiosystem, och inte har ett reservsystem, så man använder båda.

PN: Håkan? Någon kompletterande fråga?

HK: Ja, med risk för och verka tjugitig skulle jag vilja återgå lite grand till det här med eftersöket, och alltså dom efterspanningsåtgärder, och andra åtgärder i förlängningen på det, som då vidtogs ifrån början. Och det gäller då närmast frågor vem som svarar för vad i dom olika skedena. Om vi tänker oss den här händelsen s.a.s. lite mera generellt sett inte exakt hur det var i det här fallet, utan när man får en händelse av det här slaget i innerstaden. Ansvaret för att organisera upp och leda eftersöket allt eftersom det s.a.s. utvecklar sig. Här finns ju flera funktionärer inblandade. Vi har alltså platschefen eller som det ibland kallas insatschefen, det polisbefäl som kommer först på platsen, och som med dom resurser som kommer till s.a.s. då kan sätta i gång ett efterföljande av gärnings-, den förmodade gärningsmannen. Och sedan fortsättningen, kan du beskriva hur det är tänkt alltså att säga ledningsansvaret för en sådan här, sådant här förlopp skall ske? Jag tänker närmast på förhållandet mellan platschefen och ledningscentralen.

SS: Ja, när det gäller ett begränsat område som man arbetar inom, då är det naturligtvis i systemet inlagd en viss dualism, men som aldrig har lett till egentligen konflikter, men rent organisatoriskt så finns det inbyggd naturligtvis en viss dualism. Vakt-havande kommissarien på ledningscentralen han förfogar över alla sambandsmedel och en övergripande kunskap om vad som sker i stan genom radiotrafiken. Platsbefälet är den som kan se förhållanden på platsen i ett närområde, och måste ha mandat att ge direktiv för verksamheten i närområdet. Men när det sedan utvecklas till en, skall vi säga, använda ordet jakt över hela stan, man har en flyende gärningsman som ger sig i väg i flyktbil omedelbart, då blir ju situationen annorlunda, då har inget platsbefäl någon chans att egentligen agera, utan då blir det ju en fråga för sambandscentralen, att leda arbetet. Och så småningom, när man inte har lyckats gripa en gärningsman då övergår det ju till ett mera allmänt spänningsläge, när man trappar ner resurserna och, när det sedan blir ett renodlat kriminalpolisärende ett ouppklarat brott tills vidare.

HK: I det här fallet, hur långt i här händelseförloppet menar du då att platschefens, eller insatschefens ansvar sträckte sig, när det gällde eftersöket?

SS: Ja, man kan säga att dom omedelbara besluten efter mordet måste rimligen vara hans bord, eftersom det är ju han som kommer till platsen, det är han som ser den döende människan och får uppgifter om en flyende mördare, och har omedelbart därefter ett antal poliser tillgängliga på mordplatsen. Det finns ingen annan än han då som kan fatta dom första direktiven, och egentligen ge inriktningen för det fortsatta arbetet. För det blir ju ofta så att den första inriktningen blir någon slags mall också för fortsättningen och så har det ju blivit i det här fallet. Och var den ene, det är väldigt svårt att säga var någonstans man kan säga att nu är det ledningscentralen som leder det här, och han är underställd ledningscentralen - det kan jag inte direkt svara på faktiskt, det är ju ett samspel dom emellan. Men när man har kallat samman ett antal ytterligare patruller och organiserat ett sök i området längre bort ifrån mordplatsen än dom första, där dom första åtgärderna skedde, då har i något skede där, så över går det till ledningscentralens ansvar.

HK: Är det alltså mera generellt sett, när det ställs krav på en mera systematisk uppläggning, planering utav sökandet?

SS: Man kan säga, ...

HK: T.ex. med stöd utav kartmaterial?

SS: Ja, så kan man nog kanske uttrycka det, ja.

HK: Du nämnde om, att man så här i efterhand kan diskutera olika typer utav någon slags spärrar, selektiva spärrar eller kontrollplatser eller någonting sådant här för att mera ur allmän spaningssynpunkt få information på en större yta. En sådan åtgärd om den skulle ha aktualiserats, vem s.a.s., varifrån skulle initiativet ha kommit normalt? Vem är det som skall..

SS: Den skulle ha kommit från ledningscentralen i så fall.

HK: Övervägdes det vid något tillfälle, när man diskuterade det här med spärråtgärder eller liknande, kransdistriktens, möjligheten att utnyttja kransdistriktens medverkan?

SS: Nej.

HK: När det gäller bevakningen utav den avspärrade brottsplats^{en} du har nämnt om att det ankommer ju på platschefen då se till att brottsplatsen avspärras och att den blir bevakad, och att naturligtvis också personal från tekniska sidan, sedan dom har sett platsen, har ett ansvar för att förhållandena är acceptabla. När det gäller bevakningen sedan fort-

sättningsvis, som i det här fallet under natten, vem hade s.a.s. att se till att bevakningen fungerade?

SS: Ja-a, jag förstår inte riktigt hur du menar, det..

HK: Det fanns då personal på platsen, som hade bevakningsuppgift, och under natten så förekom det en del incidenter.

SS: Men det finns ju alltid någon som är ansvarig på platsen, på grund av tjänsteställning eller ålder och dom enskilda direktiven om bevakning av brottsplatsen, dom, ja, jag vet inte hur dom utfärdades i detalj, det är ju sådant som skall löpa naturligt. Där skall kommissarien ha gett direktiv för bevakning av brottsplatsen och sedan skall det fungera. Genom avlösningförfarande där ju ledningscentralen kommer in i bilden naturligtvis för det här var ju ett fredagslördagsdygn och ...

PN: Är det ~~är~~ när det blir fråga om resurs eller förstärkningar och sådant som ledningscentralen ..?

SS: Ja, jo, dom skall ju hem och sova och avlösas av andra.

PN: Om man behöver förstärkning, man behöver flera gubbar som..?

SS: Ja, då är det ju ledningscentralen som skall sörja för det.

PN: Jaha, Olof någon fråga på den här delen? Eller Carl Ivar? Någon annan? Då så, kan vi vända på bladet, i varje fall dom som har vår upplaga. Ja vi har ju snuddat vid den planeringen och sådant och du har sagt att det finns lite olika särskilda situationer, olika planer, som går väldigt ner i detaljeringsgrad och som ju kanske inte då blir så där väldigt operabla i det ögonblick dom skall användas, eftersom man förmodar jag, att man får göra vissa, plocka bitar ur det hela, så att, dom spelade egentligen s.a.s. en ganska underordnad roll, kan man ju säga, dom planerna som fanns då eller i den här akuta situationen, i varje fall enbart en stödjande roll, man var inte bunden vid dom?

SS: Ja, det kan man säga.

PN: Har man dragit några erfarenheter utav det här när man har utvärderat polisarbetet under första natten och kanske därefter då, om just den här, jag menar, det kan ju inte vara menat att man skall sitta en halv timme och läsa s.a.s. genom för att fatta vad man skall göra, då fågeln flugit sin kos.

SS: Nej, det är alldeles riktigt, och jag var inne på det som i förbigående tidigare här att dom här föreskrifterna som berör arbetet på, i sådana här händelser, dom är ju detaljerade och lite svårlästa rent layout-mässigt. Det bygger på att dom som skall hantera dom dvs. i första hand kommissarien uppe i ledningscentralen, men han skall ju kunna dom här föreskrifterna, att inte han behöver sitta och lusläsa och slå i dom. Men vi tycker ändå eftersom det uppstår i speciellt en sådan här situation en viss stress på egentligen varje människa som blir inblandad i det här, att man har lättillgängliga checklistor där viktiga moment i arbetet finns med ett ledord antecknat så att han bara kan bocka av att han har vidtagit vissa elementära åtgärder som måste ske i ett sådant här läge. För att, har han bara ledorden så kan han innehållet.

PN: Skall dom vara, kan dom eller bör dom vara terminalanknutna sådana här checklistor?

SS: Nej, så långt har vi inte tänkt, vi tycker nog att det räcker gott om dom finns tillgängliga i en lättsam form för chefen där uppe. De kan finnas i en, de kan naturligtvis också finnas på terminal, det kan de naturligtvis.

PN: Man kan tänka sig man kan kombinera de med ett antal andra funktioner, man kan tidsbestämma varje åtgärd genom att datorn ju, man kan registrera, så att man på det sättet bygger in...

SS: Ja, så långt har vi inte hunnit. Vad vi möjligen kan komplettera det kravet att få, nämligen att få en tidskoppling till åtgärderna, det är att, vi har nu anskaffat en bandspelare till vakthavande kommissarien där som är till för hans eget bruk, så att han kan tala in på bandspelaren dom åtgärder han vidtar fortlöpande i ett sådant här sammanhang.

PN: Är det systemet i funktion nu eller?

SS: Det skall var i funktion, ja, att han har fått en bandspelare till sitt, för sitt eget bruk s.a.s. i en sådan här situation. Det är möjligt att det är bättre att ha det på det här sättet som du säger, det har vi inte funderat över, men det kan vara ett bra uppslag i sammanhanget. Så det bör man ha. Och sedan har vi då vidtagit dom förändringarna att vi också bör ha en möjlighet för kommissarien att bli avlöst av en annan kompetent kommissarie, kompetent för den här speciella uppgiften, och vidare så har vi börjat med något, ja, jag tycker en mera kvalificerad utbildning för operatörerna där uppe med stressmoment inlagda, som gör att dom blir bättre skickade att agera i särskilt jobbiga situationer. Vi har ju viss omsättning på personal även där uppe, som gör att en del ..

PN: Är det svårrekryterat att, eller svårt att rekrytera folk till ledningscentralen på operatörssidan eller är det en..?

SS: Nej, det..

PN: ..eftertraktad tjänst?

SS: Ja, jag tycker inte att det är svårt, men det är ju ändå en naturligt rörelse i en sådan här stor organisation, som gör ..

PN: Man kan inte ta vem som helst, det kräver en viss ..?

SS: Det krävs en utbildning först innan dom ..

PN: .. psykisk stabilitet också då för att man skall kunna hantera det?

SS: Ja, alla är ju inte lika lämpliga.

PN: Testar ni dom?

SS: Ja, dom testas genom sin utbildning, dom, nej ingen särskild test, man har ju en uppfattning om dom hur dom fungerar som polismän också, i övrigt. Dom har ju några på nacken som polismän innan dom kommer upp i gropan.

PN: När vi talade om, i juni då, talade om bl.a. erfarenheterna från begravningsdagen, som ju tog sikte då på samarbetet och ansvars- och vad man nu skall kalla det för, mellan olika grenar inom polisverksamheten. Du sade att: "Man borde haft ett enda anslag på polisbefäl på begravningsdagen, en uppdelning mellan SÄPO och Stockholm, är det inte bra även om samarbetet flyter i praktiken. Delat ansvar innebär alltid tveksamheter, Sandström ledde polisaktionen, men hade ej befäl över SÄPOs personal". Är det något s.a.s. mera allmängiltig synpunkt, jag menar, av en bäring även i andra, även i den här situationen som vi nu uppehåller oss i, den eller vad finns det för generella, vilka generella slutsatser kan man dra av det faktum att vi nu har här under olika ..?

SS: Ja, det är händelser av den här karaktären och det kan vi säga att det är ju framförallt under planeringsskedet, vi fick ju mycket snabbt planera för den här begravningen. Det var ju ett intensivt arbete bara med avbrott för sömn under två veckor för många.

PN: Med hur är det med själva, jag menar, ni samarbetar ju i den här polisutredningen, så samarbetar ju olika delar..?

SS: Jaa, jag menar, det är inte personrelaterat på något sätt utan tack vare att det finns en god samarbetsanda och att man hjälps åt så gott man kan så fungerar det. Men jag tycker alltså att i, när man skall planera en sådan här stor händelse, så är det lite svårt att ha många "kockar", som håller på på olika håll och planerar för sin verksamhet. För den som samt och slutligen blir huvudansvarig för det hela. För hade något gått på tok, så hade ju lika förbaskat länspolismästaren i Stockholm fått bära huvudet för det skedde i Stockholm, i det geografiska området där han är chef. Och säkerhetspolisen hade ju ett jättejobb för sin del att hantera skydd för väldigt många gäster, man fick låna in leasingbilar och eller hyrbilar,

*up 15
eksstagen*

och det är massor med saker skall ske samtidigt och det är väldigt viktigt för den som slutligen skall bära ansvaret för händelsen att veta att allt det här sker. Och det kan man naturligtvis göra och gjordes också genom att man hade telefonkontakter och att man stängde av vid möten, men en bättre modell hade varit att man ständigt hade en grupp planerare som träffades och att man kontinuerligt fick ett helhetsgrepp i planeringen. Och hur god samarbetsvilja man än har så når man inte riktigt den nivån, när man planerar på var sina håll. Så att det är bara en, skall vi säga, hittills har ju allting gått bra, vi har ju aldrig haft otur i sådana här sammanhang. Frågan är vad som händer om man har otur och någonting utanför planeringen inträffar, då som man kanske inte är sampratade till den grad som skall behövas egentligen. Och framförallt så är det ju så att om någonting hade inträffat under begravningen med alla dessa gäster, så att vi, som ledde arbetet uppe ledningscentralen, hade varit tvungna att improvisera, stoppa upp och ändra, då vet jag inte riktigt om andra hade haft flexibiliteten att följa med i galoppen.

PN: Delvis tvingades ni att ändra...

SS: Ja, men den var inte av, ja menar nu lite mer än så, än att ta hand om fotgängare, men...

PN: Nej men jag menar den försening som uppstod i programmet s.a.s. den ...

SS: Man har ju kommit överens om, inom polisväsendet, att så fördela ansvaret, att säkerhetspolisen har ansvar för kungahus och statsråd, dess personliga skydd och även för gäster av statsrådskaraktär och statsöverhuvud som kommer hit medan i det här fallet Stockholmspolisen svarar personskyddet av främmande beskickningschefer. Med viss kohandel ibland på grund av resursbrist på ena eller andra hållet, där man delar upp det litet mer, men det är huvudinriktningen.

Dessutom att säkerhetsavdelningen vid statsbesök och liknande händelser skall ha ansvar för den säkerhetsundersökning som skall ske. Och redan det systemet innebär ju, att mandatet är givet för en enhet utanför Stockholm och länspolismästarens direktivrätt, egentligen. Och det här löper, för det mesta så är det ju inga händelser av stort slag som inträffar i den löpande verksamheten. Men den här gången upplevde jag det som att det hade varit en klar fördel om man hade fått ett sådant beslut, att det är Holmér som leder det här helt och hållet, och haft direkt befälsrätt överallt. Det hade känts tryggare.

PN: En fråga som inte har direkt bäring men som ju kilade genom här.. under natten här så kom Hjälmsroth till ledningscentralen och även P G Näss, tror jag väl dök upp där, va?

SS: Ja.

PN: Om du missförstår mig rätt, vad gjorde dom där? Jag menar inte i den meningen att dom inte var behöriga, men s.a.s. vari, var det en informationsinsamling eller vad ..?

SS: Ja, man kan säga, att det var då man började samarbetet med säkerhetspolisen i jakten på mördaren, när man började att fundera över vad det fanns för hotbild. Vi ville ju veta vad SÄK:s uppfattning om hotbilden mot Palme för det här tillfället, hur det låg till. Det var dessutom angeläget att få veta hur det kom sig att Palme var ute och gick utan livvakt på, sent på fredagkvällen, när han i alla andra sammanhang har livvakter med sig. Så det vara bara en, det var naturligt att vi hade den kontakten på natten.

PN:

ep 18
eterslager

SS: Ja, i princip permanent kan vi säga, ja permanent, och det innebär naturligtvis en viss påfrestning under..

PN: Vilken typ av personal var det som togs i anställning för den?

SS: Ja, då, vi har alltid haft ett antal ordinariepoliser som vi har tagit av uniformen för att arbeta med knarkläggning på gatunivå, och det var ett 40-tal av dem som togs i anställning för att de ansågs så lämpliga att kunna användas som hjälppersoner eftersom de ju redan hade arbetat in sig lite grann på den här typen jobb genom sitt arbete civila.

PN: Var du med i s.a.s. vid vaktavlösningen, om du förstår vad jag menar, på lördag förmiddag, när Hans Holmér kom till Stockholm?

SS: Nej, då hade jag gått hem ..

PN: Det hade jag kunnat se här naturligtvis...

SS: Jag avvek vid 8-tiden på morgon, så jag hade då sörjt, då förstod man ju på morgontimmarna att det här blir en långdragen historia och det gällde ju då att sörja för att vi hade, jag hade ju då att sörja för ordningsavdelningens...

PN: Varför trodde du att det skulle bli en långdragen historia?

SS: Ja, det var en känsla jag hade, att hade man inte gripit mördaren under flykten, då blev det ett svårt arbete, det var mina slutsatser, även om inte jag uttalade dom särskilt, det var en egen reflektion som jag gjorde, och då gällde det för mig att sörja för att ordningsavdelningens ledning som skulle vara representerade uppe tills vidare innan man hade etablerat en spaningsorganisation, kriminalpolisled, så var det anledning för oss att finnas där, så jag hade då varskott och kallat in Kurt Nilsson, en polisintendent hos mig. Så han dök upp vid halv sju- sju-tiden på morgon och efter ytterligare någon timme så åkte jag hem för att få lite sömn.

PN: Vilka allmänna konsekvenser har det haft för arbetet för ordningspoliserna och ordningspolisens uppgifter det här med den långvariga och massiva insatsen s.a.s. i spaningsarbetet?

SS: Ja, vi har ju, det har ju kostat på för hela organisationen. Vi har ju bidragit med redan sedan någon vecka in i mars med 40-tal poliser i runda svängar, jag kan inte exakt antalet.

PN: Mer eller mindre permanenta ?

SS: Ja, i princip permanent kan vi säga, ja permanent, och det innebar naturligtvis en viss påfrestning under..

PN: Vilken typ av personal var det som togs i anspråk för den?

SS: Ja, då, vi har alltså haft ett antal ordningspoliser som vi har tagit av uniformen för att arbeta med knarkklängning på gatunivå, och det var ett 40-tal av dom som togs i anspråk för att dom ansågs då lämpliga att kunna använda som hjälpspanare eftersom dom ju redan hade arbetat in sig lite grand på den sortens jobb genom att arbeta civila.

PN: Har dom fått några ersättare s.a.s?

SS: Nej, dom, ja, en del har väl vandrat, det har väl skett vissa smärre växlingar, men i princip så är det väl den styrkan.

PN: Så är du av med dom?

SS: Ja, ja det är jag. Och så är det några stycken som arbetar som livvakter åt Holmér, 4-5 stycken.

PN: De där är kommenderingar eller är det frivilliga insatser?

SS: Det är i grunden en kommendering, jag menar det första beslutet i början på mars, att ta dom här i anspråk, det var ju ett beslut, och det var en kommendering. Sedan vet inte jag hur dom som togs i anspråk uppfattade det, om dom känner det som en kommendering eller om dom har övergått till någon frivillighet. Även dom polismän som arbetar kring Holmér personligen är ju i grunden en slags kommendering, men där tror jag frivilligheten är starkare om man nu skall göra någon gradering, dom är uppenbarligen frivilliga i alla fall.

PN: Har dom här händelserna lett till några mera, eller har det inletts något arbete, har det resulterat i, lett några konkreta resultat att man gjort förändringar av organisatorisk eller någon annan art s.a.s. på basis av dom erfarenheter som ni har gjort? Vi har ju, jag menar organisatoriskt, har ni sett över rutiner, handläggningar eller någonting sådant eller pågår ett utvärderingsarbete i huset, av vad som har inträffat?

SS: Ja, lite har jag ju nämnt; vi titta på dom här föreskrifterna för att göra det lätthanterligare att använda dom.

PN: Det har alltså bäring i huvudsak på ledningscentralen?

SS: Ja. Vi har, ett sådant här stort polisdistrikt med en hel del specialistfunktioner har ju en tendens till att bli lite stelbent och..

PN: Sektoriserat?

SS: Ja, kl~~ä~~nt flexibel i vissa hänseenden när det gäller rörelser mellan olika arbetsuppgifter, dom flesta rörelserna är envägs. Ordningsspöisen är ju en resurs, som man kan töja mycket lättare på än t.ex. kriminalspöisen, den som en gång har satt uniformen i garderoben, den, och blivit kriminalspöis, kan man endast med mycket, mycket stor svårighet få på en uniform igen. Jag har ännu inte sett det, men

möjligt lär det väl kunna vara, i något enstaka fall. Men så fungerar människan och därför så får man en stor kriminalavdelning i relation till den, jämfört med en ordningsavdelning, så har man då bundit upp resurserna hårt där, det fungerar bara så. Det tror jag Kjell-Arne kan bekräfta som sysslat med..?

PN: Alltså har han uniformen i garderoben eller vadå?

SS: En del kan ju bli ordningspoliser också, efter att ha varit kriminalpoliser, och sen att man har andra avdelade för att sköta trafikövervakningen, dom blir ju så specialiserade, så att dom kan ju inte tänkas göra annat heller än att väga tunga bilar och kontrollera fordon för, så att..

PN: Ja ja. Håkan?

HK: Ja det var en sak, jag vill gå tillbaka lite grand till personaltillgången under natten här, när den här händelsen hade inträffat och framåt mot morgonen. Den avrapporterades ju s.a.s. när ni kom till ledningscentralen, Gösta Welander och du, situationen personalmässigt?

SS: Ja, i ganska generella ordalag.

HK: Fortsättningsvis under natten företogs några från ledningens sida bedömningar utav personaltillgången då, personalläget och vidtogs det några åtgärder med anledning av det ena eller det andra?

SS: Nej, inte i annan mån än att vi på efternatten måste, det var, som jag sa nyss, när jag börja sörja för ett avlösningsförfarande och när vi fick frågor på om någon pikétgrupp som hade varit i elden kunde gå hem för sömn, för dom skulle påbörjat arbetspass, ett nytt arbetspass, på söndag mitt på dan. Då sa vi att det fick man göra, därför att det gällde ju också att ha personal utvilad, som skulle kunna ta igen, fortsätta på söndag. Så att det var några sådana här enskilda avlösningsdiskussioner som kom upp. Men vi arbetade med en personal som var tillgänglig som var insatt från början och som sedan fick arbeta på övertid. Vi tog inte in ny personal.

HK: Ja, vi berörde också det här med de beredskapsplanerna och s.a.s. typen av befintliga planer, vilken roll den kom att spela i det här sammanhanget? Hur förhöll det sig, fanns det någon typ av åtgärds-
~~kalender~~ kalender, checklista som var s.a.s. användbar vid det här tillfället? Fanns det någon som var tillgänglig?

SS: Nej, inte av den här typen som jag har beskrivit, att man hade ledord, som kommissarien har tillgänglig för att bara bocka av att han inte i någon allmän uppståndelse har glömt någon viktig åtgärd, utan där

har det som alltid tidigare har gjorts baserats på den grundkunskap dom har.

HK: ja tack.

PN: Olof?

OB: Jag hade väl möjligen en ganska allmän fråga. Jag skulle vilja veta om du, om du kan säga lite mera allmänt om det här att dom högsta cheferna rycker in vid en händelse av naturen och att man alltså organiserar upp en ledning i lednings- i det särskilda ledningsrummet och så. Är det såpass vanligt att man kan säga att det är rutin eller att det i varje fall inte finns någon risk för att det blir någon missförstånd på någon nivå om uppgifter och ansvarsfördelning? Eller är det så ovanligt att den risken finns?

SS: Ja, det är en ganska bra fråga. Det är mest vanligt vid i förväg planerade händelser, som kräver en särskild ledning, typ när man ledde Palme-begravningen. Det är regelmässigt återkommande, att man har många poliser ute, som skall göra vissa uppgifter i, det kan vara en stor demonstration, det kan vara en annan stor händelse som gör att man måste ha omfattande avspärrningar ute på stan, av typ Stockholm-Marathon för att ta en helt annan sak. Då har man ju i förväg planerat det hela, då har man en ledningsorganisation, men det är ju helt annan sak egentligen, för att då är man ju förberedd på det. Den här typen av händelse när man går in och med chefspersonal på den här nivån träder till, det är sällan förekommande, så det kan naturligtvis finnas risk för att man, att det finns en viss ovana mellan många som inte arbetar ihop normalt sett träffas, den risken finns ju. Det är alltså inget väloljat maskineri som träder till naturligtvis, redan tidpunkten på dygnet i den här händelsen talar ju för att man inte alldeles uppdaterad på vad som kan ske, klockan var ju halv ett när vi trädde till och när det är nattetid så är ju folk i lite sämre skickade rent allmänt för att arbeta om man har arbetat hela dan innan.

PN: Carl-Ivar?

CIS: Ja, detta leder till en annan fråga: Har det förekommit några övningar för att preparera händelser av mera extraordinär natur, samordning och samarbete och ledning inom Stockholmspolisen och länspolisen? Eller har man tänkt sig att fortsätta, detta var ju en god övning i sig, kanske lite speciell?

SS: Nej, det har väl egentligen inte funnits övningar som har samlat chefspersoner på det här sättet. Men vi har börjat en del övningsverksamhet nu för dom som jobbar på ledningscentralen, som jag var inne på tidigare. Mera stressbetonade övningar som tar sikte på

olika typer av händelser som från, ett enkelt, mera rutinbetonad åtgärd till riktigt svåra bedömningar.

CIS: Länsstyrelsen har inte tagit initiativ för några större gemensamma övningar?

SS: Man har haft.. katastrofövningar har naturligtvis förekommit. Men katastrofövningar berör ju så väldigt många, då kommer ju länsstyrelsens organisation, då kommer brandförsvaret och andra med i bilden så att det krävs ju rätt mycket förberedelser för att få en sådan start.

CIS: Övningar med försvarsmakten?

kap 25
Retesslagen

PN: Vad bestod det av, den frågan skulle hanteras?

Ja, den frågan kom upp framför oss, när han stod ut på trappan på Grand hotel och skulle förflyttas till stadsnuset. Då fick vi klart för oss att han tänkte inte stiga in i någon bil av religiösa skäl utan han skulle gå. Och då var vårt första besked till polismannen på platsen, att då får han inte gå till begravningen, då får han stanna på hotellet. Det var ett viktigt, vi fick beskedet, det tänkte han alltid inte göra, han tänkte gå, och jag menar, det var ju ändå då en gäst, en premiärminister ifrån ett annat land, så att..

PN: Och i det här sammanhanget inte vilket land som helst heller.

PN: Jaha, Kjell-Arne hade begärt..

KAE: Angående den kooperativa befälsrätten, bl.a. SÄK:s livvakter, typ begravningsdagen. Om man hade behövt stoppa upp och ändra någonting, vem skulle ha gett beslut om det?

SS: Ja, då hade jag tagit det alltså, och då hade naturligtvis SÄK fått anpassa sig efter det. Problemet är alltså att dom har ju, dom leder ju sitt arbete ifrån sin sambandscentral och vad vi då skraddade för just den här dagen, det var att vi såg till att SÄK hade två sambandsmän uppe hos mig i ledningsrummet, för att möjliggöra flexibel omdisponering.

KAE: Så ni ledde där sida vid sida, det var två polisorganisationer som stod för det hela?

SS: Ja, fast jag hade ju naturligtvis klart för mig, att jag skulle ta befälet om det hade behövts, det hade varit helt nödvändigt att någon tar befälet.

KAE: Är den frågan inte klar i dag?

SS: Nej, jag har inte diskuterat den frågan mer än en gång efter händelsen, och det var i det här huset i juli månad.

KAE: Tack.

PN: Vi har, som en händelse av lite extraordinär natur, på begravningsdagen var ju att när Shimon Peres bestämde sig för att gå till fots s.a.s. Visste ni om detta s.a.s. och det tvingade naturligtvis fram vissa omdispositioner?

SS: Nja, det kom helt..

PN: Vem bestämde hur det skulle, den frågan skulle hanteras?

SS: Ja, den frågan dök upp framför oss, när han steg ut på trappan på Grand hotel och skulle förflyttas till stadshuset. Då fick vi klart för oss att han tänkte inte stiga in i någon bil av religiösa skäl utan han skulle gå. Och då var vårt första besked till polismännen på platsen, att då får han inte gå till begravningen, då får han stanna på hotellet. Det var att välja. Vi fick beskedet, det tänkte han alltså inte göra, han tänkte gå, och jag menar, det var ju ändå då en gäst, en premiärminister ifrån ett annat land, så att..

PN: Och i det här sammanhanget inte vilket land som helst heller.

SS: Nej, vi drev naturligtvis av säkerhetsskäl frågan så långt som vi kunde, men vi insåg naturligtvis att han..

PN: Stod han på trappan och väntade då?

SS: Ja, vad som hände på platsen exakt vet jag inte utan då råkade Holmér just vid den tiden, tror jag, man hade ju flyttat Palme-rummet, var ju från början ledningsrummet, och just den här dagen så flyttade man över till kriminalpolisens lokaler för att vi skulle klara det här jobbet, och då var han ju in och hälsade på under begravningens gång, och vi diskuterade det där, och Holmér var också med på noterna, att vi skulle säga nej, men vi insåg ju då att vi var tvungna skrädda det hela på något sätt så att vi fick skicka dit lite flera poliser, så att han var ju ..

PN: Vad sa SÄK då, var var de någonstans under den här..?

SS: Ja, ärligt talat så har jag ingen minnesbild av det. Jag hade alltså på något sätt...

PN: Fungerade alltså skyddet av Peres som en ordningspolisfråga för att uttrycka ^{det}mycket enkelt?

SS: Man kan nog säga, att det blev ett beslut som jag fattade, att vi fick ..

PN: Sedan hade han ju naturligtvis sina egna gubbar förstås, men..?

SS: Ja, oja, men fick dit ^{lite}ordningspoliser runt också.

PN: Jaha, det har sagts i något sammanhang här att ni har, att polisedningen kan ta i anslutning till detta, någon form utav bakjour, har ni det?

SS: Ja, vi har ett, men ingen tvingande bakjour utan vi lagt upp ett system där Holmér och sedermera Welander, det här har ju funnits i många år. Det var Holmér och jag och Wranghult som hade någon slags bakjour, och nu är ju också Welander med i bilden och den är inte mera anspråksfull än att, vi inbillar oss att någon av oss fyra är tillgänglig, vi binder oss inte med någon nödvändighet, men vi försöker då upplysa, vi upplyser ledningscentralen om vi är borta någon helg, då vet dom om det. Dom bör veta vilka som är tillgängliga.

PN: Men ni av er själva s.a.s. om ni skall in och operera, om händelsen är av den naturen att det kräver er medverkan?

SS: Ja just det. Men Holmér har ju också velat ha av andra skäl en informations, ja en information ifrån främst jourhavande polischefen. Normalt sett, vi har ju ett system med jourhavande polischefer som är reglerat, där det är fastställt också att vissa beslut skall föras till jourhavande polischefen, en hel del administrativa omhändertaganden t.ex. av utlänningar, som man måste fatta särskilda beslut om, psykiskt sjuka och farliga alkoholister och den typen som inte går till åklagare. Men det kan ju inträffa händelser som inte behöver innebära att man går till polishuset för att leda något arbete, det kan ju inträffa någon omstörtande händelse, det kan inträffa ett antal poliser har skjutsat ut någon på Skeppsholmen för att ta ett exempel, som jag har varit inblandad i för några år sedan, som blir en mycket intensiv massmediabehandling av. Då är det av vikt polischefen blir informerad så snart som möjligt så att han vet vad som har hänt. Så att det också den frågan inblandad i sammanhanget, ett spektakulärt mord eller vad som helst kan ju inträffa utan att det leder till att han går in i polishuset. Den här kvällen så råkade vara bara jag tillgänglig egentligen, för Holmér var på Vasaloppet och Wranghult var på sportlov, och Gösta

Welander var partiellt tjänstledig. Nu råkade jag veta att han var hemma, så det var jag som kontaktade honom.

PN: Det är väl också en som du själv antydde ett sätt också att hålla uppe den information gentemot medierna i olika former för beredskapen s.a.s...

SS: Ja, ja.

PN: Ni vet för, om det händer någonting, så ringer man naturligtvis runt till er och så kommer man så småningom fram? Då bör man alltså veta vad det är frågan om. Jaha, det var en fråga som flög ut, är det någon som har..?

HK: Ja, när det gäller den s.k. informella bakjouren, ni som deltar i den, har ni några särskilda kommunikationsmedel, personsökare eller liknande utrustning?

SS: Jag brukar aldrig ha det, för att jag är, ja det om jag inte är hemmavid. Är jag hemma så har jag en direktlinje kopplad från växeln, vi har var sina direktlinjer kopplade till växeln för att, har man tonårsbarn så brukar ju som regel vara upptaget.

PN: Särskilt av ett visst kön.

SS: Ja, precis, jag har en 17-årig dotter så jag vet.

HK: När det gäller den ordinarie polischefsberedskapen omfattar den all polischefspersonal i myndigheten eller bara vissa?

SS: Ja, det är polisintendenter, inga polisöverintendenter ingår i den normala polischefsjouren.

HK: Men alltså inkluderar det ställföreträdande avdelningschefer?

SS: Ja, det gjorde det.

HK: Men inga avdelningschefer och högre?

SS: Nej.

PN: Kjell-Arne?

KAE: Jag vill ställa frågor om pikétverksamheten.

PN: Jag tänker bara en kompletterande fråga, för att du sa, att i inledningen här att när du och Gösta åkte in så bestämde Gösta att han skulle ha kontakterna med statsförvaltningen med, i varje fall kolla...

SS: Ja, informa..

PN: Du vet inte vad som hände s.a.s. 1?

SS: Nej, vi gjorde ju upp då, redan i bilen, och Gösta ville ge den här informationen och då släppte jag den frågan helt enkelt.

PN: Så du vet inte vilka som informerades och när det det skedde?

SS: Nej.

PN: Nehej. Ja en fråga i anslutning till, du har del utav de anteckningar som är förda beträffande pikétverksamheten, som vi har gjort?

SS: Ja, det har gjort.

PN: Och har du några sakliga invändningar emot eller korrigeringar att göra i de anteckningarna?

SS: Nej, vi pratade ju igenom det här bara för några dagar sedan..

PN: Det finns några som har bäring på ledningscentralen på andra sidan, vad, gör det inte det? Det där just du berättade här om kommissarien ...

SS: Ja, det kom med i sammanhanget, vi passade på och prata ..

PN: Det är riktigt uppfattat även i den delen?

SS: Ja, det är det.

PN: Och det här också, om vi undantar den här justeringen i juliprotokollet eller julianteckningarna beträffande rikslarmet som vi har talat in här på band, så har du alltså inget att invända mot sakuppgifterna sådana dom är återgivna i låt vara i lapidarisk men dock form?

SS: Nej, det är rätt.

PN: Då kan vi ta en fråga i anslutning till pikétverksamheten..?

KAE: Terrorism skall man helst förebygga, men om det inte går, och vi tydligen befinner oss i en situation som gällde 1975 då tyska ambassaden, så frågar man sig, kan polisen ingripa mot en terroristorganisation som har på motsvarande sätt, kan man göra det i dag?

SS: 1975 var det ju ganska rörigt vid Västtyska ambassaden och hade den händelsen inträffat i dag då är jag övertygad om att det hade gått mycket bättre, därför att jag tror att polisen medverkade lite grand att man började att skjuta gisslan, man gick inte ut

ur ambassaden, jag var inte med på den tiden utan nu gör jag en egen reflektion, att det kan ha varit på det sättet att man var såpass många kockar om soppan, att man inte kom ut ur ambassaden tillräckligt fort när man fick direktiv ifrån terroristerna att gå ut.

I dag har vi en pikétorganisation som innebär att hade det inträffat vid samma tidpunkt på dygnet, det var mitt på dan vill jag minnas, ja, då hade vi haft fyra pikétgrupper i tjänst som hade kunnat under ledning av en särskild pikétkommisarie förbereda i alla fall åtgärder runt ambassaden, man hade alltså fått en mera kompetent och lugnare inledning på polisinsgripandet, mera, nu där igen, strukturerat, kan vi säga, för att, dom är ju vältränade och samövade, så att där hade man haft stora vinster att vinna. Men sedan om man kommer till det läge som du antagligen eftersträvar att jag skall gå in på, nämligen att man ändå hade börjat avrätta gisslan och kasta utför trappor och ut genom fönster och vad nu, vad som hände, och det hade krävts en regelrätt attack av polis, det är där som den här utredningsrapporten, vilken jag står bakom också även om jag inte har deltagit annat än informellt, det är där som vi har brister. Vi har inte i dag tillräcklig utrustning, tillräcklig träning, tagit vara på andra länders erfarenheter i tillräcklig grad för att, ja, vara tillräckligt bra, ~~förklara det~~. Det är ju väldigt svårt, att oskadliggöra terrorister, och samtidigt rädda andra människor, dom är ju armerade med sprängmedel och det visade sig ju den här gången och tunga vapen. Det är en brist i den nuvarande pikétorganisationen, även om det är duktiga poliser som klarar många svåra uppgifter, så är en terroristorganisation, har vi ju lyckligtvis inte haft kontakt med, med den här nuvarande pikétorganisation.

KAE: Om man jämför med förhållandet i dag, den marginella justeringen som skall till, är det något väsentliga förändringar som måste till, för att enligt ditt förmenande, komma upp i en rimlig nivå?

SS: Jag tror, jag kan säga så här, jag tycker att dom rent polisiärt befinner sig, rent ordningspolisiärt befinner sig på hög nivå i dag, men för att klättra upp på den här nivån, när man skall ge sig på och angripa terrorister av det här slaget, då måste man höja snäppet väldigt mycket, och jag tror att det krävs ordentlig kraftansträngning för att nå den nivån. Jag tror att man måste, om vi i dag har det så att man har i en åtta veckors cykel som man arbetar, en vecka av åtta fylld med utbildning, så tror jag att man måste gå upp till 50 % ungefär. Man måste ge möjligheter för dom som, dom kommissarier som är avdelade för att leda den här utbildningen och även andra att

mera ingående studera vad som har hänt i andra länder, man har pekat på några länder i den här rapporten som är särskilt aktuella. Och man måste få bättre utrustning.

KAE: Vad är det för slags utrustning som i huvudsak, för att man skall..?

SS:

ap 15
utrustning

SS: Ja-ja

PM: Och som väl hade då vissa svårigheter att hålla dom, ja, den utrustningen väl i vissa utsträckning eftersom det förhållande kommer in grejer på brottplatsen s.a.s. som borde funnits där.

SS: Ja, det var klart för mig.

PM: Men så ja fråga s.a.s. den här ordern att, var disponerat över som här, vem säger dom att dom skulle göra dittan som gäller s.a.s. både i den här situationen och när det gäller i övrigt?

SS: I det här laget så för ledningscentralen befäl över dom.

Man har gjort ju en lista på utrustning i den här rapporten. Det är inga märkvärdigheter i och för sig, men det innebär ju naturligtvis det som man eftersträvar i den här rapporten, eller det som man föreslår, det är att man då hamnar i en diskussion som betyder att man skall ta ställning till, om man skall ha ett sådant här elitpolisförband, som är lite främmande egentligen för vår tradition.

KAE: Har polisstyrelsen tagit ställning till den här rapporten?

SS: Polisstyrelsen har fått en information om rapporten vid sammanträde i går. Vi hade inte tänkt ta den så tidigt, men det blev uppmärksammat i massmedia härom veckan. Vi har inte tagit ställning till den i polisleddningen, det här är ju grannlaga hur man skall värdera det hela. Vi räknar med att det måste bli en regeringsfråga, för det har ju varit uppe på den nivån, på statsmaktsnivån, när man beslutade om pikétorganisationen för några år sedan. Men vi har då, såg oss föranlåtna att ändå informera polisstyrelsens ledamöter om det här i går och lämna ut den här promemorian till dom eller rapporten till dom.

PN: Får jag fråga, som du säkerligen vet, av okunnighet eller någon ting annat: är pikéterna en gemensam resurs för Stockholms polisdistrikt eller är dom vaktdistriktsanknutna, och vem disponerar över dom här resurserna?

SS: Bra fråga.

PN: Jag frågar bl.a. mot bakgrunden av det faktum, att under natten här vid brottsplatsen, så sköttes bevakningen under en period utav en pikétstyrka, om jag inte minns alldeles fel, sen så sägs det, det att då lämnade dom platsen, för dom skulle åka och lasta tung utrustning, och kvar blev två ensamma poliser, s.a.s.

SS: Ja-ha

PN: Och som väl hade då vissa svårigheter att hålla dom, ja, dom misslyckades väl i viss utsträckning eftersom det började komma in grejer på brottsplatsen s.a.s. som borde funnits där.

SS: Ja, det var okänt för mig.

PN: Men då är frågan s.a.s. den här ordern att, vem disponerar över dom här, vem säger dom att dom skulle göra ditten och datten s.a.s. både i den här situationen och när det gäller i övrigt?

SS: I det här läget så för ledningscentralen befälet över dom.

PN: Alldeles oavsett vilket ja..?

SS: Ja, tveklöst, tveklöst. För att besvara frågan rent allmänt så är pikétorganisationen en resurs för hela polisdistriktet. Det har även blivit en resurs för hela regionen, när man fick länspolismästarmodellen. Det är ju bra med en ganska kraftig styrka, lättillgänglig, samlad att skicka ut i ett förortsområde, där man har t.ex. ungdomsbråk. Kommer en 7-8 samövade poliser, så lugnar man ner känslorna ganska snabbt, det är en rätt avsevärd förstärkning på en gång.

PN: Det har jag beskådat.

SS: Ja. Men det är något dålig organisation, det är flera huvudmän för dom, och det var ett politiskt beslut, man ville då på sjuttio-talet, det var ju du med om dom diskussionerna, ha en central styrka, som skulle vara ledd direkt ifrån polisledningen och en central sektion, det fick man alltså inte, utan man ville sprida det så att inte man fick det mera elitbetonade inslaget som ju kan vara lite diskutabelt naturligtvis. Utan man ville ha det vaktdistriktsan-

knutet och på det viset blev det, man delade upp den här pikétorganisationen i två hälfter, den ena till Norrmalm och den andra Södermalm. Så att dom här är ju i grunden vanliga ordningspoliser med övervakningstjänst som skall fullgöras på tider då dom inte är satta på utbildning eller har fått ett utryckningsuppdrag ifrån ledningscentralen. Så att dom kan alltså med fördel användas för ren övervakningsverksamhet och i den delen så står dom under befäl av vakt-distriktsledningen, men inträffar en särskild händelse av det slaget att pikéten skall tas i anspråk...

PN: Som pikét alltså?

SS: Då rycker ledningscentralen dom ifrån det uppdraget, så måste det vara med det nuvarande systemet.

PN: Så måste det vara, är det inte så?

SS: Jo, det är så, och det måste också vara så alltså jag menar så att..

PN: Ja, ja, du menar med måste att är det inte, men så borde det vara.

SS: Ja det både måste och är. Men dessutom för att man skall ha utbildningen ordnad på ett sätt som blir lika för alla så finns dom här fyra utbildningskommisarierna knutna till en central enhet och där gör man semesterplaner för dom också och där sker avlöningsrapportering och sådant, så att man har flera herrar och det är aldrig bra med flera herrar. Det har man pekat på här.

PN: Hur rekryteras dom här då? Är det också eller är det en, hur hamnar man i en pikétstyrka s.a.s. och får den kvalificerade utbildning som erbjuds i dag?

SS: Man har en form av förutbildning så att man kan se vilka som kan vara lämpliga och intresserade för det, så sker det en omsättning. Vi har tyvärr haft ganska stor omsättning i den här organisationen, det har rört sig om en 25-30 % per år ibland. Men det beror till dels också på att det är ju en hel del rörelser ifrån Stockholm ut till andra polisdistrikt. Vi är ju rekryteringsbas för många polisdistrikt ute i landet. Smålänningen som är polis i Stockholm vill hem och lika är det med Ångermanlänningen t.ex.

PN: Det sista kan man ju förstå, eller hur?

SS: Jo, man söker tjänster hemmavid, när man får chansen, så att det är lite rörelse på det sättet.

PN: Jaha, någon ytterligare fråga?

CIS: Ja, bara en kompletterande fråga, om nu skulle hända någonting även utanför Stockholm av den typen att pikétstyrkor, både den nuvarande och kanske framförallt dom som nu inte finns utrustning och övning skulle behövas, vem kan då skicka dit dom? Ingen?

SS: Jo, om det inträffar i närområdet, så att det ganska snabbt effektueras att man kommer dit, man åker dit..

CIS: Utanför närområdet, utanför Storstockholm?

SS: Då tror jag att om det kommer en begäran ifrån länspolischefen i Härnösand, att få en hjälp med pikét för att lösa en uppgift, som är såpass kinkig, att man behöver ha särskilt tränad personal för det, då ordnar man naturligtvis det, med den fördröjning det innebär transportmässigt och så.

CIS: Ja, men det går att ordna?

SS: Ja, definitivt, o ja.

CIS: Det blir inte bråk genast om man får göra det.

SS: Nej, det blir det inte, nej definitivt inte.

PN: Måste man underrätta dom polisdistrikt som man passerar på vägen till Härnösand?

SS: Nej. Det gives icke tid till detta.

PN: Ingenting förvånar mig i sådana här sammanhang i och för sig s.a.s. men .. därför frågan.

SS: Jag måste nästan, om jag får gripa in, där jag sa det gives icke tid till detta, berätta om en historia som inträffade när det var demonstrationer på 60-talet. Det är den berörde polismannen, numera kommissarie, som själv har berättat det för mig. Det var på den tiden Lüning var polismästare; det kom sig att man hade en kedja poliser som skulle förhindra demonstranter att ta sig in mot Kungsgatan ifrån Sveavägen, det var han förresten som kopplade nacksving på Jan Myrdahl. Men det kom en vanlig knegare, som gick lite före demonstranterna, och då bestämde sig polismännen för att honom får vi ju släppa förbi, han skall ju bara förbi här och han var tydligen uppretad på poliser för han hade i handen en systempåse med en fylld flaska och den slog han rakt i snoken på den här polisen, så han fick, det uppstod blodvite, och sedermera så blev, den här polismannen uppkallad till Lüning för att berätta om händelsen, och Lüning frågade då om man grep gärningsmannen. Nej, herr polismästare, det gavs icke tid till detta, rättvisa skipades på platsen. Det är preskriberat.

PN: Jaha, någon ytterligare fråga i detta läge? Då så förklarar jag förhöret avslutat, jag gör det med den reservationen att det är inte uteslutet, att vi får träffas igen.

SS: Nej, jag förstår det.

PN: Då så, tack för i dag!

Sandström har vid telefonsamtal den 25 februari 1987 förklarat att han inte önskar taga del av ovanstående protokoll utan han godkänner det i den form det inspelats på band.

